

НЕОБХІДНІСТЬ ХРЕЩЕННЯ

(пор. ККЦ, 1257-1261)

Господь стверджує, що **Хрещення необхідне для спасіння** (пор. Ів. 3, 5). Тому Він наказав своїм учням проповідувати Євангеліє і хрестити усі народи (Мт 28, 20). Хрещення необхідне для спасіння тих, кому Євангеліє було проповідане і хто мав можливість просити цього таїнства (пор. Мр 16, 16). **Церква не знає іншого засобу, крім Хрещення, щоб забезпечити вхід до вічного блаженства; тому вона старається не занедбувати місії, отриманої від Бога, щоб «відроджувати з води і Духа» всіх, що можуть охреститися...** Церква завжди мала сильне переконання в тому, що хто зазнає смерті за віру, не отримавши Хрещення, є охрещеним своєю смертю для Христа і з Ним. Це **Хрещення кров'ю, як і бажання Хрещення, приносить плоди Хрещення, хоч воно і не є таїнством...** Кожна людина, яка, не знаючи Євангелія Христа і Його Церкви, шукає правди й виконує Божу волю настільки, наскільки її знає, може бути спасеною. Можна припустити, що ці люди виразно прагнули б Хрещення, якби знали його необхідність. **Щодо дітей, які вмерли без Хрещення,** то Церква може тільки довірити їх Божому милосердю, як вона це робить у чині їхнього похорону.

БЛАГОДАТЬ ХРЕЩЕННЯ

(пор. ККЦ, 1262-1274)

Двома головними наслідками Хрещення є **очищення від гріхів і нове народження у Святому Дусі**. Хрещенням **відпускаються усі гріхи – первородний гріх і всі особисті гріхи, як і всі кари за гріхи**. Справді, у тих, що були відроджені до нового життя, не залишається нічого, що перешкодило б їм увійти в Царство Боже... Все ж таки, **в охрещеному залишаються деякі тимчасові наслідки гріха**, такі, як терпіння, хвороба, смерть чи слабості, внутрішньо притаманні життю, як-от слабкість характеру і т.п. або і схильність до гріха... Хрещення не тільки очищує від усіх гріхів, воно робить також із новоохрещеного «нове створіння» (2 Кор 5,17), сина Божого (пор. Гал. 4, 5-7), який став «учасником Божої природи» (2 Пт 1,4)... храмом Святого Духа (1 Кор 6, 19). Хрещення **робить нас членами Тіла Христового**. Хрещення вводить у Церкву... Ставши синами Божими через відродження, **охрещені покликані проповідувати перед людьми віру**, яку вони отримали від Бога через Церкву». **Хрещення витискає на душі християнина незгладимий духовий знак його належності до Христа**. Цей знак не стирається жодним гріхом, навіть якщо гріх перешкоджає Хрещенню приносити плоди спасіння. **Хрещення дане раз і назавжди і не може бути повтореним**.

Підготував і упорядкував о. Йосафат Бойко, ВС
Парафія Свв. Кирила і Methodія, УГКЦ
Згромадження Воплоченого Слова
вул. Вербова, 32
76493 – Івано-Франківськ (Крихівці)
e-mail: josafatboyko@ive.org; www.pkm.if.ua

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ТИХ,

ХТО ХОЧЕ ОХРЕСТИТИ ДИТИНУ

- 1. Батьки зобов'язані охрестити дитину** якнайскоріше, згідно звичаю – до 40 днів (кан. 686, §1, ККЦ).
- 2. Хрещення слід уділяти в храмі.** У помешканнях можна це робити з поважних причин, такі як хвороба чи погані погодні умови (пор. кан. 687 ККЦ, Кан. 83 ПП УГКЦ).
- 3. Батьки дитини повинні вести достойне родинне християнське життя,** не пропускати недільну і святкову відправу, приступати до Сповіді і Св. Причастя.
- 4. Повинні перебувати у церковному шлюбі,** однак, якщо батьки не вінчані, це не є перешкодою для хрещення.
- 5. Повинні знати КАТЕХИЗМОВУ ЧАСТИНУ:**
 - а) Молитву «**ВІРУЮ** в єдиного Бога»;
 - б) Молитви «**Отче наш**» і «**Богородице Діво**»;
 - в) **10** Заповідей Божих і **2** Заповіді любові;
 - г) **6** Правд віри, **6** Церковних Заповідей, **7** Святих Тайн.
- 6.** За тиждень до хрестин, батьки повинні звернутися до свого пароха для необхідної підготовки. Важливо, щоб батьки серйозно ставилися до настільки важливого моменту в житті своєї дитини і не легковажили порадами Церкви. Не можна чіпати до одягу дітей «червону нитку», шпильки, гроші і олівці – це заботони і образа Господа.

ВИМОГИ ЩОДО ХРЕСНИХ БАТЬКІВ

(пор. Кан. 685 ККЦ)

- 1.** Завдання хресного батька чи матері дозволено виконує **особа, якій виповнилося 16 років**.
- 2.** Хресні батьки **самі повинні бути охрещеними, миропомазаними, і щоб приймали Св. Причастя**.
- 3.** Хресні батьки, або хоча б одне з них, повинні належати до Католицької Церкви.
- 4.** Хресні батьки повинні мати добру волю і намір виконувати завдання хресних батьків. Ніколи не можна когось силувати (спонукати) до цього обов'язку, але пропонувати. Не можна вірити в заботони, мовляв «*від хреста не можна відмовлятися*», але, хто не чується у совісті спроможним взяти на себе обов'язки хресних батьків, може чесно відмовитися.
- 5.** Хресні батьки повинні бути призначеними хрещениками або ж батьками чи опікунами дитини.
- 6.** Хресними не можуть бути рідні батьки хрещених, ані ті, які перебувають у подружжі з ними.
- 7.** Хресними батьками не можуть бути ті, що були покарані церковною карою і були позбавлені права виконувати завдання хресних батьків.
- 8.** Якщо хресний батько або хресна мати одружені, то **обов'язково повинні перебувати в Церковному Шлюбі**, що дає їм можливість приступати до таїнства Покаяння і Євхаристії; повинні бути практикуючими християнами (**див. пункти № 3,5 з ПАМ'ЯТКИ – вище**).

ЦІКАВО ЗНАТИ

ІМ'Я ДИТИНИ. Це може бути ім'я святого чи святої, пам'ять яких випадає в церковному календарі на день близький народженню дитини або інше **християнське ім'я**, яке подобається батькам (чи тому, хто має бути охрещеним). Носячи ім'я того чи іншого святого, дитина отримує покровителя на небі, який завжди їй у всьому допомагає, і повсякчас заносить свої молитви за неї перед трон всемогутнього Господа. В іншому випадку ви позбавляєте дитину цього небесного покровителя. Не вибирайте для дитини дивне чи просто модне ім'я.

ХРЕСНІ БАТЬКИ. Це люди, які можуть взяти відповідальність перед Богом, батьками і самою дитиною за її християнське виховання і життя. В часі хрещення вони, від імені дитини приймають 2 найважливіші рішення: **відречення від диявола і визнання віри в Господа нашого Ісуса Христа**.

КРИЖМА. Це є біле полотно, яке приносять хресні батьки і яким огортається хрещеник. Воно є символом нового одягу святості, в який зодягається дитина дитина, очистившись у Хрещенні від первородного гріха. Священик, подаючи дитині крижму, промовляє: «*Облачається раб Божий (раба Божа) в ризу правди во ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь*». «Риза правди» – одяг, який об'являє правду про дитину, яка стала в момент хрещення Божою святою і чистою дитиною.

СВІЧКА. Хресні батьки приносять свічки, які священик в часі хрещення вручає дитині (або хресним батькам), як символ життя у вірі, чистоті і в добрих ділах, кажучи: «*Прийми цю палаючу свічку і старайся в усьому житті твоєму просвічуватися світлом віри і добрих діл, щоб, коли прийде Господь, ти міг світло вийти назустріч Йому з усіма святими*». У Хресті *новоохрещені стають «світлом світу»* (Мт 5,14).

ЗАБОБОНИ. Коли народжується маленька дитинка, часто люди звертають увагу на заботони, які добрий християнин повинен відкидати. Дитині не можна чіпати так звані «обереги». Дівчина чи жінка може першою хрестити дівчинку і це не означає, що «їй віддасть своє щастя». В жодному разі не можна «перехрещувати» дитину, але у випадку сумніву щодо хрещення, треба хрестити «під умовою». Не можна «символічно плювати на дитину тричі». Заботони – це гріхи проти І Заповіді Божої, вірити в них – це ображати Господа.

НА ХРЕЩЕННЯ ТРЕБА:

- Щоб батьки і хресні батьки **посповідалися** і приступили до Святого Причастя;
- Принести **копії документів:** свідоцтва про народження дитини і паспортів батьків;
- Крижму** (хресні батьки);
- Свічки** (хресні батьки);
- Хрестик натільний** (за бажанням);
- Хустку** (має принести матір дитини, якщо ж вона вінчана, для обряду введення в храм для повної участі у святих таїнствах).

«Коли хтось не народиться з води і Духа, не спроможний увійти в Царство Боже»
(Ів 3,5)

СВЯТЕ ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ

ЩО НЕОБХІДНО ЗНАТИ ДЛЯ ХРЕЩЕННЯ?

«Хоч би й хтось носив у собі навіть всі людські гріхи, але коли він увійде у водну купіль, то вийде з тих божественних течій чистіший від сонячних променів... входячи в ту купіль, очищуються від усякого гріха, себто вони стають не тільки чистими, але і святими і праведними»
(Св. Йоан Золотоустий)

ПРО СВЯТІ ТАЇНСТВА ЗАГАЛЬНО

(пор. ККЦ, 1210-1211)

Слово «**таїнство**» лат. походження «*sacramentum*» – «таємниця», по-грецьки означає «*містерія*», не вживалось у Новому Завіті, але Церква використовує це слово для означення сили і благодаті, якими Господь обдаровує людину через видимі знаки. Отже, **Свята Тайна чи Таїнство – це видимий знак невидимої Божої ласки**. Таїнства установлені Ісусом Христом, і їх є сім: **Хрещення, Миропомазання, Євхаристія, Покаяння, Єлеопомазання, Священство, Подружжя. Головне і особливе місце посідає Євхаристія як «таїнство таїнств»**. Каже св. Тома Аквінський: «*Усі інші таїнства спрямовані до неї як до своєї мети*».

СВЯТЕ ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ

(пор. ККЦ, 1213)

Святе Хрещення є основою всього християнського життя, дверима духовного життя і дверима, які відчиняють доступ до інших святих таїнств. Через Хрещення ми звільняємося від гріха і відроджуємося як діти Божі, стаємо членами Христа і, вщеплені в Церкву, стаємо учасниками її місії.

НАЗВА ТАЇНСТВА

(пор. ККЦ 1214-1215)

Хрещення називають **Baptismus (лат.)**, відповідно до головного обряду, за яким воно здійснюється: baptizare (гр. βαπτίζειν) означає «занурювати», «пірнати». «Занурення» у воду символізує поховання оглашенного у смерті Христа, звідки він виходить через воскресіння з Ним як «нове створіння». Це таїнство називається також **«купілля відродження і відновлення Святого Духа»** (Тит 3,5), бо вона означає і здійснює це народження з води і Духа, без якого ніхто *«не спроможний увійти в Царство Боже»* (Ів 3,5).

ХРЕЩЕННЯ ХРИСТА

(пор. ККЦ, 1223-1225)

Христос розпочинає Своє публічне життя після того, як був охрещений св. Іваном у Йордані, а після Свого воскресіння Він передає цю місію апостолам: *«Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа, навчаючи їх берегти все, що Я вам заповідав»* (Мт 28, 19-20) і *«Ідіть же по всьому світі та проповідуйте Євангелію всякому творінню. Хто увірує й охреститься, той буде спасений; а хто не увірує, той буде осуджений»* (Мр 16, 15-16). Господь наш добровільно прийняв Хрещення св. Івана, призначене для грішників, щоб *«здійснити всяку правду»* (Мт 3,15). Цей вчинок Ісуса є виявом Його «применшення» (Флп 2,7)... Кров і вода, які потекли з пробитого боку розп'ятого того Ісуса (Ів 19,34), є образами Хрещення і Євхаристії, таїнствами нового життя (пор. 1 Ів 5,6-8.).

ХРЕЩЕННЯ В ЦЕРКВІ

(пор. ККЦ 1226-1228)

Від дня П'ятдесятниці Церква відправляла й уділяла святе Хрещення. Св. Петро проголошує натовпові: *«Покайтесь, і нехай кожний із вас охреститься в ім'я Ісуса Христа на відпущення гріхів ваших, і ви приймете дар Святого Духа»* (Ді 2, 38). Апостоли і їхні співпрацівники вділяють Хрещення всім, хто вірує в Ісуса: юдеям, що бояться Бога, поганам (пор. Ді 2, 41; 8, 12-13). Хрещення завжди пов'язане з вірою: *«Віруй у Господа Ісуса, і спасешся ти і твій дім»*, – говорить ув'язнений св. Павло своєму наглядачеві у Филиппах. Далі оповідається: наглядач *«тієї години охрестився з усіма своїми»* (Ді 16, 31-33).

ЯК ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ?

(ККЦ, 1229-1233)

Щоб хтось став християнином, потрібно, перейти певну дорогу втаємничення, яке складалося з кількох етапів: **проповідання Слова, прийняття Євангелія, яке приводить до навернення, визнання віри, Хрещення (занурення), вилиття Святого Духа, приступання до євхаристійного Причастя**. Це втаємничення дуже змінювалося в ході століть і залежно від обставин. Там, де Хрещення дітей стало поширеною і звичною формою уділювання цього таїнства, усе це стало одним обрядом, який містить у собі дуже короткі підготовчі етапи християнського втаємничення. За своєю природою Хрещення дітей вимагає «катехуменату» після Хрещення... **У східних обрядах християнське втаємничення дітей починається від Хрещення, за яким відразу йде Миропомазання і Євхаристія**.

МІСТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ВІДПРАВИ

(пор. ККЦ, 1234-1245)

Знак Хреста на початку відправи витискає печать Христа на тому, хто Йому належатиме, і виражає благодать відкуплення, яку здобув для нас Христос Своім Хрестом. **Голошення Слова Божого** освітлює об'явлену правду... і викликає відповідь віри, невіддільну від Хрещення. Хрещення є особливим способом «таїнством віри», позаяк воно є таємничим входом у життя віри. Оскільки Хрещення означає звільнення від гріха і від спокусника до нього, диявола, тому-то **виконується один (або декілька) екзорцизмів над кандидатом**. Його помазують олією оглашених або той, що хрестить, кладе на нього руку, а той виразно зрікається сатани. Так підготовлений, оглашений може визнати віру Церкви, якій він «передається» через Хрещення (пор. Рим. 6, 17). Суттєвий обряд таїнства: **потрійне Занурення чи Поливання** означає і здійснює смерть для гріха і входження в життя Пресвятої Трійці.

ЧИН ХРЕЩЕННЯ – ЯК ВІДБЇВАЄТЬСЯ?

(пор. Катехизм УГКЦ, 419-421)

Обряд Хрещення розпочинається з **Чину оглашення – приготування людини до Хрещення**. У молитві з покладанням руки священника на оглашенного Церква бере його під свою опіку... **Відтак молитвами та екзорцизмами, або заборонами, Церква огороджує оглашенного від впливу сатани. Оглашений тоді прилюдно, особисто або через хресних батьків, відрікається сатани та його діл і з'єднується з Христом-Спасителем**. На знак з'єднання з Христом він під час проголошення **Символу віри** переходить від притвору (символу світу) до середини храму (символу Христової Церкви).

Перед зануренням (поливанням) **священик помазує оглашенного освяченим елеєм** (олією). **Помазання елеєм є знаком сили Святого Духа, яка дається оглашеному як «зброя правди» проти «всякого диявольського діяння» і на «оновлення душі і тіла**». Священик помазує чоло – *«щоб ум був відкритий на розуміння й прийняття таїнств віри»*; груди – *«щоб усім серцем любив Господа»*; плечі – *«щоб прийняв ярмо Христове»*, вуха – *«на прийняття голосу божественного Євангелія»*, руки й ноги – *«щоб підносив руки до святині й чинив правду на всякий час»* та *«щоб ходив слідами заповідей Христових»*. **Помазання тіла вказує на те, що в Хрещенні відроджується єство людини з усіма її відчуттями**.

Занурюючи тричі хрещеника у воду або тричі поливаючи водою його голову, священник взиває: **«Хрещасться раб Божий (або раба Божа) (ім'я) в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь»**. У Хрещенні помирає «стара» людина й народжується «нова», з'єднана з трьома Божими Особами – Отцем, і Сином, і Святим Духом... **На знак новонародження у Хрещенні хрещеникові надають християнське ім'я, чим Церква вводить новоохрещеного в духовний зв'язок із його небесним опікуном**.

Новонародженого у Христі **зодягають у білу одягу (звану «крижмо»)** – ризу правди, яка символізує «зодягнення» у воскреслого Христа: *«Ви, що у Христа хрестилися, у Христа одягнулися»* (Гл. 3,27). **Зодягнутись у Христа для охрещеного означає, що він став новою людиною: одягнутий в світлу одягу, він сповідує перед іншими людьми, що в ньому перебуває та діє Христос**. Подаючи хрещеникові **запалену свічку**, священник мовить: *«Прийми цю палаючу свічку і старайся в усьому житті своєму просвічуватися світлом віри і добрих діл, щоб, коли прийде Господь, ти міг світло вийти назустріч Йому з усіма святими»*.

ХТО МОЖЕ ОХРЕСТИТИСЯ: ДОРΟΣЛІ І ДІТИ

(пор. ККЦ, 1246-1252)

Хрещення може прийняти кожна, і тільки неоохрещена людина. Хрещення дорослих відбувається найчастіше там, де недавно проповідувалось Євангеліє. Підготування до Хрещення у таких випадках займає важливе місце. Народжуючись у людській природі, що впала в первородний гріх і запламлена ним, навіть **діти потребують нового народження у Хрещенні**, щоб звільнитися від влади темряви і перейти до царства свободи дітей Божих (пор. Кол 1, 12-14)... **У Хрещенні дітей особливо виявляється цілковита незаслуженість ласки спасіння**. Церква і батьки позбавили б дитину неоціненої ласки стати дитиною Божою, якби не уділили їй Хрещення одразу після народження. **Практика хрестити малих дітей є споконвічною традицією Церкви**. Про неї є виразні свідчення від II ст. Цілком можливо, що від початку апостольського проповідання, коли цілі «доми» приймали Хрещення (пор. Ді 16, 15.33; 18, 8; 1 Кор 1, 16), також хрестили дітей.

ВІРА І ХРЕЩЕННЯ

(пор. ККЦ, 1253-1255)

Хрещення є таїнством віри (пор. Мр 16, 16.). Але віра вимагає спільноти віруючих. Лише у вірі Церкви кожен вірний може вірувати. **Віра, яка вимагається для Хрещення, не є досконалою і зрілою, а лише початком, який має розвиватися**. У всіх охрещених, дітей чи дорослих, віра повинна зростати після Хрещення. Щоб благодать Хрещення могла розвиватися, важливою є допомога батьків. Особливо хресного батька і хресної матері, які повинні бути глибоко віруючими, здатними і готовими допомогти новоохрещеному – дитині чи дорослому – на його шляху християнського життя. Уся церковна спільнота несе частину відповідальності за розвиток і зберігання благодаті, отриманої в Хрещенні.

ХТО МОЖЕ ХРЕСТИТИ?

(пор. Катехизм УГКЦ,423)

Таїнство Хрещення звичайно звершує священник як духовний отець парафіяльної спільноти, до якої приєднується новоохрещений. В небезпеці смерті це може здійснити кожен християнин. Тоді Хрещення здійснюють триразовим поливанням хрещеника водою і словами: *«Хрещасться раб Божий (ім'я) в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь»*. Якщо людина, яка в небезпеці смерті прийняла Хрещення без повного літургійного обряду, не померла, то її приводять до священника, щоб той довершив Чин Хрещення і звершив таїнство Миропомазання. Святі Таїнства Хрещення і Миропомазання приймають тільки раз у житті.